

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

10. januar 2023

Forslag til designreform

- **Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 om EF-design og om ophævelse af Kommissionens forordning (EF) nr. 2246/200 om de gebyrer, der er ved registrering af EF-design (KOM-nr. (2022) 666)**
- **Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om retlig beskyttelse af mønstre (omarbejdning) (KOM-nr. (2022) 667)**

1. Resumé

Kommissionen har den 28. november 2022 fremsat forslag om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 om EF-design og om ophævelse af Kommissionens forordning (EF) nr. 2246/200 om de gebyrer, der er ved registrering af EF-design, samt om ophævelse og erstatning af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/71/EF om retlig beskyttelse af mønstre.

Forslaget består af to retsakter, en forordning og et direktiv, og fremsættes som én sammenhængende pakke. Pakken skal bidrage til gennemførelsen af Kommissionens handlingsplan for immaterielle rettigheder, der har til formål at hjælpe særligt SMV'er med at få mest muligt ud af deres opfindelser, designs mv. til gavn for samfundet.

Kommissionens forslag indeholder ændringer af både procesmæssig og materiel karakter. Hovedformålet er at modernisere og yderligere harmonisere den nuværende EU-lovgivning om designbeskyttelse ved bl.a. at fjerne hindringer i det indre marked på designområdet og gøre det lettere for SMV'er og individuelle designere at registrere designs.

Forslaget lægger op til at liberalisere markedet for reservedele ved at udfase designbeskyttelsen af reservedele til bl.a. biler over en 10-årig periode. Dette vil medføre en øget konkurrence på markedet for reservedele til gavn for forbrugerne. Herudover lægger forslaget op til at harmonisere processen og reducere gebyrer for registrering af designs hos Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO).

Regeringen støtter op om en modernisering af designreglerne. Regeringen finder det vigtigt at harmonisere reglerne på designområdet og lette processen for designbeskyttelse i EU, således at særligt SMV'er og individuelle designere får bedre adgang til designbeskyttelse.

2. Baggrund

Kommissionens forslag om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 om EF-design og om ophævelse af Kommissionens forordning (EF) nr. 2246/200 om de gebyrer, der er ved registrering af EF-design, samt om ophævelse og erstatning af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/71/EF om retlig beskyttelse af mønstre, er modtaget i dansk sprogversion den 28. november 2022.

Forslagene er fremsat med hjemmel i TEUF-artikel 118 stk. 1 og TEUF-artikel 114 stk. 1, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF-artikel 294.

Den nuværende designregulering i EU er mere end 20 år gammel. Inden for EU findes både nationale designsystemer og et fælles EU-designsystem. De nationale designsystemer varetages af nationale myndigheder, i Danmarks tilfælde Patent- og Varemærkestyrelsen, og anvendes primært af de brugere, som har størst interesse på det nationale marked, eventuelt kombineret med et ønske om en beskyttelse i et par yderligere lande. EU-designsystemet varetages af Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO), der udsteder rettigheder gældende for hele EU.

Designregistrering anvendes til at beskytte et produkts udformning og udseende eller dele heraf. Beskyttelsen gælder for det visuelle helhedsindtryk, og dækker over linjer, konturer, farver, form og struktur for det konkrete design. For at opnå en gyldig designregistrering skal designet bl.a. være nyt og have individuel karakter, hvilket betyder, at helhedsindtrykket skal adskille sig fra det helhedsindtryk, som brugeren får af andre designs.

Det visuelle udtryk er centralt i forbrugernes valg af produkter, og designregistreringer kan dermed bidrage til at skabe en konkurrencefordel for virksomheder. Samtidig giver designregistrering virksomheder mulighed for at forhindre andres krænkelser af deres designs. En designregistrering giver en eksklusiv ret, der kan opretholdes i op til 25 år.

I 2020 vedtog Kommissionen en handlingsplan om immaterielle rettigheder for at styrke EU's økonomiske modstandskraft. Som en del af planen gennemgik Kommissionen EU-lovgivningen om designbeskyttelse og konkluderede, at selv om EU's designsystem generelt fungerer godt, er der stadig mangler. Registreringsprocedurerne er delvist forældede og medfører i nogle tilfælde unødige administrative byrder. Beskyttelsen af nye former for design er ikke tilstrækkelig klar, og den manglende harmonisering af designbeskyttelse af reservedele skaber et fragmenteret og konkurrenceforvridende marked.

Kommissionen vil med forslagene løse to hovedproblemstillinger. For det første skal forslagene sikre, at designbeskyttelsessystemet bliver mere til-

gængeligt og effektivt for individuelle designere, SMV'er og designintensive industrier. For det andet skal forslagene fjerne hindringer på det indre marked og øge konkurrencen inden for reservedelsbranchen.

Forslagene behandles samlet i rådsarbejdsgruppe for immaterielle rettigheder. Første møde afholdes den 19. december 2022, hvor Kommissionen præsenterer forslag til forordning og direktiv. Det forventes, at yderligere forhandlinger vil begynde primo 2023.

3. Formål og indhold

Formålet med designreformen er at fremme designkvalitet, innovation og konkurrenceevne i EU. Dette skal bl.a. ske ved at sikre, at designbeskyttelsessystemet er tilgængeligt og effektivt for individuelle designere, designintensive industrier og SMV'er samt tilpasset den digitale tidsalder. Forslaget ophæver og erstatter det eksisterende direktiv 98/71/EF og foreslår ændringer til forordning (EF) nr. 6/2002 samt (EF) nr. 2246/200. Indholdet i forslaget udgør derfor en sammenhængende pakke.

3.1 Forslag til ændring af forordningen

Der sker en revision og modernisering af reglerne med henblik på at gøre designbeskyttelsessystemet mere tilgængeligt og effektivt for ansøgerne i form af bl.a. lavere gebyrer og øget hastighed i registreringen.

Forslaget indeholder en række proceduremæssige ændringer, der skal sikre større effektivitet i designproceduren. Dette indebærer bl.a., at de nationale kontorer ikke længere kan være modtagende myndighed for ansøgninger om EU-design. Det nationale kontor i Danmark har siden 2018 fungeret som modtagende myndighed ved tre EU-designansøgninger.

I lyset af den teknologiske udvikling foreslår Kommissionen at harmonisere kravene til afbildning af designs, så det bliver lettere for ansøgere at reproducere og indgive design ved hjælp af almindeligt tilgængelig teknologi, såsom 3D-computermodellering. Derudover foreslår Kommissionen at udvide produktbegrebet, således at det klart fremgår af lovteksten, at nye digitale designtyper kan designbeskyttes. Ændringerne skal gøre forordningen fremtidssikker samt skabe større retssikkerhed og gennemsigtighed i forhold til designbeskyttede produkter og sikre effektiv beskyttelse mod kopiering af digitale design.

Kommissionen foreslår samtidig at sænke ansøgningsgebyret og forenkle systemet ved bl.a. at sammenlægge registreringsgebyret med gebyret for offentliggørelse af et design til ét enkelt ansøgningsgebyr. Dette vil, sammen med en lempelse af betingelserne for at kombinere flere designs i én ansøgning, gøre registrering af EU-design billigere og mere tilgængelig samt øge brugervenligheden for særlig SMV'er og individuelle designere.

Endelig foreslås det, at Kommissionen gives beføjelse til at vedtage visse regler ved delegerede retsakter.

3.2. Forslag til ændringer af direktivet

Kommissionens forslag udgør primært en harmonisering af regler i direktivet med forordningen, men indfører også nye materielle og proceduremæssige regler i direktivet. Det foreslås bl.a. at ændre design- og produktbegrebet, kravene til afbildninger og samregistrering, hvad der udgør en krænkelsessituation samt at regulere varer i transit i EU's toldområde. Derudover foreslår Kommissionen, at ansøger skal kunne vælge at udskyde offentliggørelsen af sit design i op til 30 måneder samt at de nationale myndigheders mulighed for at afslå en designansøgning med henvisning til, at designet ikke er nyt eller at det mangler individuel karakter, skal afskaffes. De sidste to forslag harmoniserer med de regler, der allerede er i den gældende EF-design forordning.

Derudover lægger forslaget op til at udfase muligheden for at designbeskytte reservedele. Forslaget betyder, at det fremadrettet ikke skal være muligt for producenter af sammensatte produkter – f.eks. bilproducenter - at få designbeskyttet enkelte reservedele, der anvendes til reparation af et sammensat produkt. Den originale producent vil dermed ikke have mulighed for at strække sin designbeskyttelse til markedet for reservedele.

Formålet med bestemmelsen er at give konkurrenter til de originale producenter mulighed for at producere reservedele til reparation af et sammensat produkt uden at krænke den originale producents designbeskyttelse. Dette modvirker monopolstatus hos de originale producenter og styrker konkurrencen mellem originale producenter og producenter af uoriginale reservedele, hvilket på sigt forventes at sænke priserne på reservedelsmarkedet til gavn for forbrugerne.

Det er samtidig præciseret i forslaget, at producenter af reservedele skal oplyse forbrugeren om, at reservedelen ikke er produceret af den originale producent af produktet, så forbrugerne kan vælge produkter på et oplyst grundlag. Det bemærkes i øvrigt, at uoriginale reservedele til for eksempel personbiler er underlagt samme regler, for så vidt angår trafiksikkerhed som originale reservedele.

Ud over at tilgodese forbrugerne, er forslaget i overensstemmelse med initiativet om bæredygtige produkter, som har til formål at fremme reparationer og den cirkulære økonomi.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Forordningen er baseret på artikel 118, stk. 1, i TEUF, der bemyndiger Europa-Parlamentet og Rådet til at træffe foranstaltninger til at skabe europæiske intellektuelle ejendomsrettigheder i EU, herunder indførelse af centraliserede tilladelses-, koordinerings- og tilsynsordninger i EU.

Forslaget er ifølge Kommissionen udformet med henblik på at mindske de administrative byrder og omkostninger for virksomheder og individuelle designere, der anvender EF-designsystemet, og for EUIPO. Forslaget indebærer målrettede ændringer af forordning (EF) nr. 6/2002 og går ifølge Kommissionen ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå målene.

Direktivet er baseret på artikel 114, stk. 1, i TEUF, der bemyndiger Europa-Parlamentet og Rådet til at vedtage foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds funktion.

Harmonisering fokuserer på de vigtigste bestemmelser på de proceduremæssige områder, som interessenterne har identificeret som havende størst behov for tilpasning til de relevante bestemmelser i forordningen. Forslaget går dermed, ifølge Kommissionen, ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå den nødvendige harmonisering.

Med hensyn til spørgsmålet om beskyttelse af reservedele anser Kommissionen den foreslåede ændring for at være den mest proportionelle måde at harmonisere det indre marked på.

Det er den danske regerings foreløbige vurdering, at forslagene ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå den ønskede harmonisering af designreglerne i EU, og at ændringerne kan foretages inden for bemyndigelsen i TEUF artikel 114 og 118.

6. Gældende dansk ret

Designbeskyttelsessystemet i EU er harmoniseret ved Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design, der finder direkte anvendelse i Danmark, og direktiv 98/71/EF af 13. oktober 1998 om retlig beskyttelse af mønstre, der er implementeret i dansk ret ved Designloven (lov nr. 89 af 29/01 2019) og tilhørende bekendtgørelse.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslag til ændring af forordningen vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser, idet forordningen er direkte anvendelig.

En vedtagelse af forslag til ændring af direktivet vil medføre behov for ændring af Bekendtgørelse af designloven nr. 89 af 29/01/2019 og Bekendtgørelse om ansøgning og registrering af design nr. 1099 af 20/11/2008.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslagene vurderes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have erhvervsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Forslagene er den 2. december 2022 sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist den 16. december 2022.

Der er modtaget høringssvar fra Design Danmark, Dansk Erhverv og Danske Advokater, der alle støtter formålet med at gøre det nemmere og mere attraktivt at ansøge om designbeskyttelse.

Dansk Erhverv fremhæver, at det er deres erfaring, at designbeskyttelse sjældent anvendes, da den registrerede designbeskyttelse er for nem at "vælte". Dansk Erhverv lægger vægt på, at det for mindre designere mv. kan være afgørende, om de kan støtte ret på en registrering, og de mener derfor, at der i videst muligt omfang bør foretages de fornødne undersøgelser inden registrering – evt. mod en mindre merpris – eller at der indsættes en frist for, hvor lang tid der kan fremkommes med indsigelser mod registreringen.

Danske Advokater støtter overordnet indholdet af ændringsforslagene, men bemærker, at reservedelsbestemmelsen i artikel 20a bør fortolkes indskrænkende og opfordrer til, at anvendelsen af bestemmelsen monitoreres.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er på nuværende tidspunkt ikke kendskab til andre landes holdninger, men det forventes, at der generelt vil være opbakning til de to forslag, herunder til forslag om harmonisering af designbeskyttelsen for reservedele, hvor flere EU-lande allerede har liberaliseret deres regler.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter op om en modernisering og yderligere harmonisering af designreglerne i EU, der skal bidrage til at lette procedurer og omkostninger ved designregistrering i EU til gavn for særligt SMV'er og individuelle designere samt styrke konkurrencen på markedet for reservedele til gavn for forbrugerne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.